

**UCHWAŁA NR XXIV/146/16
RADY MIASTA SIEMIATYCZE**

z dnia 25 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Aktywności Lokalnej miasta Siemiatycze na lata 2016 - 2020"

Na podstawie art. 18 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 i 1579) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, 753, 1310, 1359 i 1583) Rad Miasta Siemiatycze uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program Aktywności Lokalnej miasta Siemiatycze na lata 2016-2020”, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Siemiatycze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Agnieszka Monika Zalewska

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/146/16
Rady Miasta Siemiatycze
z dnia 25 listopada 2016 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ MIASTA SIEMIATYCZE NA LATA 2016-2020

Siemiatycze 2016

I. WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla miasta Siemiatycze na lata 2016-2020 stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej. Jest dokumentem określającym kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców miasta. Działania te mają na celu udzielenie wsparcia ukierunkowanego na zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych, takich jak m.in.

- Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej;
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemiatycze do 2022;
- Strategia Rozwoju Miasta Siemiatycze do 2020 roku;
- Lokalna Strategia Rozwoju 2014-2020 Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania – Tygiel Doliny Bugu”;

Program Aktywności Lokalnej pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom i ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności w życiu społeczności lokalnej.

Kluczowym wyzwaniem Programu Aktywności Lokalnej jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego poszczególnych osób i grup społecznych. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, ponieważ zagraża wielu osobom i grupom, w tym m.in. osobom długotrwale bezrobotnym, niepełnosprawnym, rodzinom niezaradnym życiowo, rodzinom dysfunkcyjnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, osobom bezrobotnym, osobom z uzależnieniami, opuszczającym zakłady karne i placówki penitencjarne, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, dzieciom i młodzieży wychowującym się w zastępczych formach opieki, przedstawicielom mniejszości narodowej i etnicznej.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z w/w dokumentami powinny być ukierunkowane na:

- ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa,
- rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność,
- promocję działań prospołecznych,
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców miasta, w szczególności klientów pomocy społecznej,
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
- upowszechnianie kształcenia ustawicznego,
- zwiększanie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów,

- wspieranie rozwoju podmiotów gospodarki społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego takimi jak:

- 1) **zasada samopomocy**, która przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych, zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup;
- 2) **zasada pomocniczości** oznacza, przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z zastrzeżeniem, że w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa;
- 3) **zasada partycypacji** wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie;
- 4) **zasada samorządności** stanowiąca realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, wyrażająca się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz do tworzenia nowych instytucji w celu skutecznego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów;
- 5) **zasada dobra wspólnego** przejawiająca się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne;
- 6) **zasada wielosektorowości** polegająca na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Niniejszy Program Aktywności Lokalnej obejmuje obszar Miasta Siemiatycze. W realizacji PAL uczestniczyć będą mieszkańcy, grupy społeczne, instytucje, organizacje i inne podmioty z terenu miasta. Skuteczność działań zawartych w PAL zależeć będzie między innymi od ścisłej współpracy społeczności lokalnej, instytucji, organizacji, podmiotów, sytuacji w mieście oraz środków finansowych, które zostaną przekazane na ich urzeczywistnienie. Ideą, która przyświeca poniższemu Programowi Aktywności Lokalnej jest zawiązywanie partnerstwa na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych danej społeczności lokalnej, grup społecznych, animowanie mieszkańców do działań samopomocowych, rozwoju i aktywności lokalnej. W myśl budowania uczciwej komunikacji społecznej zawiązywanie partnerstwa ma na celu zachęcać do tworzenia solidnych więzi między ludźmi i partnerskich relacji między instytucjami oraz upowszechnianie takich wartości, jak troska o dobro wspólne, solidarność, pomocniczość oraz szacunek dla innych.

Program Aktywności Lokalnej określa między innymi: cele programu, kierunki działań, odbiorców, realizatorów, finansowanie, przewidywane bariery i możliwe do osiągnięcia efekty oraz przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji.

Podstawą prawną programu jest art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie, z którym Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

II. DIAGNOZA – OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Miasto Siemiatycze jest położone w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie siemiatyckim. W otoczeniu miasta znajdują się obszary należące do gminy wiejskiej Siemiatycze. Jest to rejon wschodniej Polski i wschodniej części Unii Europejskiej. Miasto Siemiatycze zajmuje powierzchnię 3625 ha, co stanowi 2,48% powierzchni powiatu. Jest położone nad rzeką Kamionką, która jest prawobrzeżnym dopływem Bugu.

Siemiatycze pełni funkcję ośrodka powiatowego, ze standardowymi na tym szczeblu funkcjami obsługi mieszkańców (w zakresie administracji publicznej, edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., Siemiatycze zamieszkiwało 14 885 osób (w tym 7794 kobiety i 7091 mężczyzn). Na przestrzeni lat ludność Siemiatycz sukcesywnie się zmniejsza.

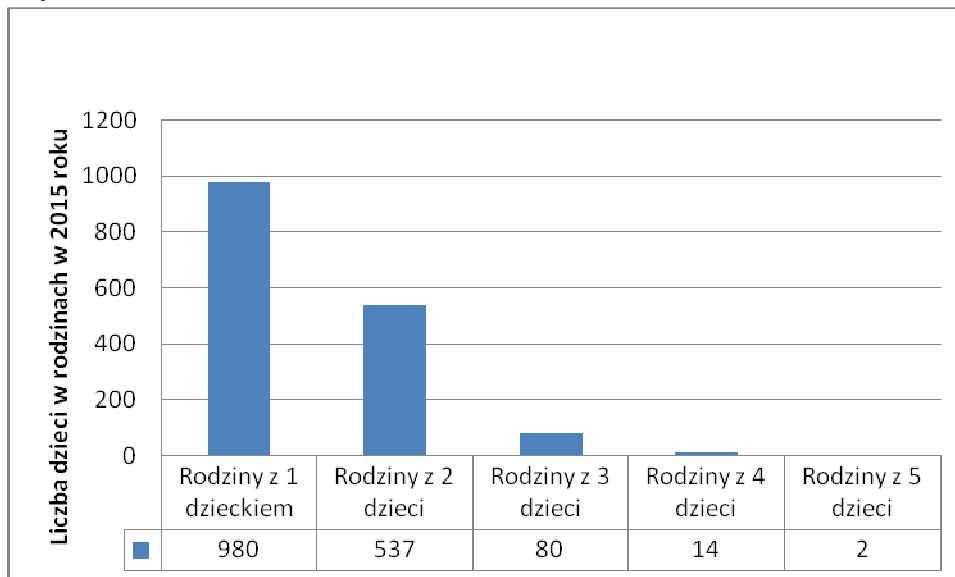
Tabela 1: Ludność według płci i wieku w latach 2013-2015

Wyszczególnienie:	31.12.2013 r.	31.12.2014 r.	31.12.2015r.
Dzieci w wieku 0-15	2134	2095	2030
Młodzież w wieku 16-30	3687	3500	3364
Osoby w wieku 31-49	3860	3906	3953
Osoby dorosłe 50-59	2617	2568	2440
Osoby dorosłe 60-100	2821	2954	3098

Źródło: Urząd Miasta Siemiatycze

Możemy zaobserwować, iż liczba dzieci i młodzieży sukcesywnie się zmniejsza, co jest związane z malejącą dietnością rodzin. Na terenie miasta Siemiatycze w 2015 roku najwięcej było rodzin z jednym dzieckiem, bo aż 980, 537 rodzin miało 2 dzieci, troje dzieci było w 80 rodzinach natomiast 4 dzieci miało już zaledwie 14 rodzin. 5 dzieci posiadały tylko 2 rodziny.

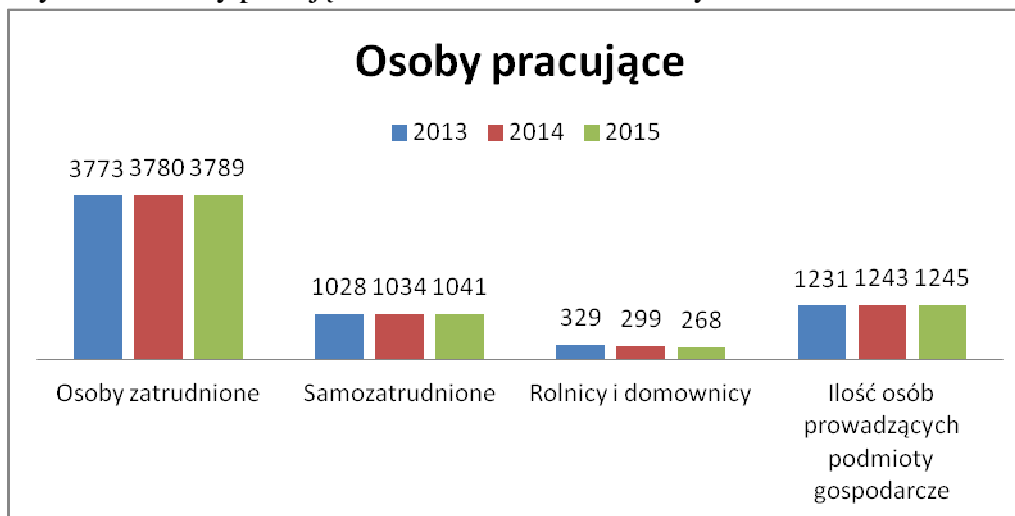
Wykres 1: Liczba dzieci w rodzinie w 2015 roku

Źródło: Urząd Miasta Siemiatycze

Siemiatycze to miasto w którym działają małe rodzinne firmy jedno lub kilkuosobowe oraz kilka dużych zakładów pracy takich jak Oerlemans Foods Polska który zatrudnia 306 osób, Polser zatrudniający 390 osób, Pronar 170 osób oraz Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach który zatrudnia 275 osób. Poniższy wykres przedstawia ilość osób pracujących z terenu miasta Siemiatycze. Zauważamy niewielką tendencję wzrostową w poszczególnych formach zatrudnienia, natomiast zmniejsza się liczba osób pracujących w gospodarstwach rolnych.

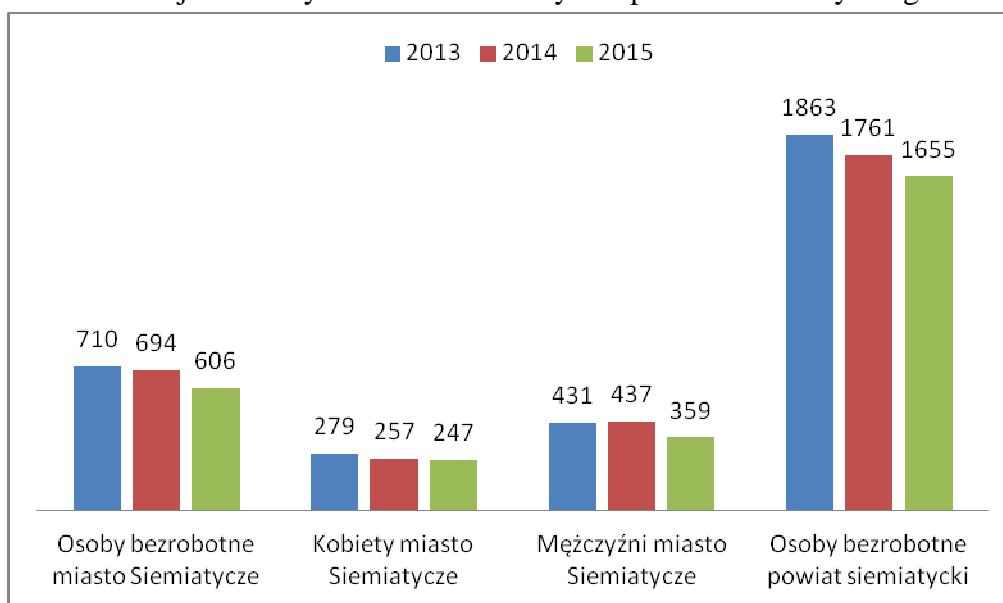
Wykres 2: Osoby pracujące na terenie miasta Siemiatycze

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, Odział KRUS w Siemiatyczach

Pomimo, iż w mieście znajdują się zakłady pracy wiele osób nie posiada zatrudnienia. Wiodącą przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest długotrwałe bezrobocie. Poziom bezrobocia rzutuje zarówno na sytuację gospodarczą, jak i społeczną ludności lokalnej a pozycja członków rodziny na rynku pracy oddziałuje na możliwości finansowe rodziny. Trudności wynikające z pozostawania bez pracy są podstawowym czynnikiem wpływającym na ubożenie rodzin, a co za tym idzie również powstawanie innych problemów zaburzających ich prawidłowe funkcjonowanie.

Wykres 3: Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Siemiatycz oraz liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z powiatu siemiatyckiego.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Siemiatyczach

W ostatnich latach możemy zauważyć, iż w powiecie siemiatyckim spada stopa bezrobocia. W 2013 roku stopa bezrobocia wynosiła 11,2%, w 2014 roku 10,6% natomiast w 2015 roku już tylko 9,9%. Pomimo, iż stopa bezrobocia ciągle spada odsetek osób bezrobotnych jest nadal wysoki.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 7 wymienia przesłanki, które w szczególności stanowią powód przyznania osobom i rodzinom świadczeń z pomocy społecznej. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wynika, że w 2013 roku skorzystało z pomocy społecznej 649 rodzin, 664 rodziny w roku 2014, natomiast w roku 2015 było to 649 rodzin. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach w 2015 roku było ubóstwo, które dotknęło 555 rodzin, bezrobocie 470 rodzin, niepełnosprawność 183 rodziny, długotrwała lub ciężka choroba 117 rodzin.

Tabela 2: Powody korzystania z pomocy MOPS w Siemiatyczach przez mieszkańców Siemiatycz w latach 2013-2015.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	2013	2014	2015
Ubóstwo Liczba rodzin	510	548	555
Sieroctwo Liczba rodzin	0	0	0
Bezdomność Liczba rodzin	5	6	6
Bezrobocie Liczba rodzin	405	447	470
Nieppełnosprawność Liczba rodzin	184	182	183
Długotrwała lub ciężka choroba Liczba rodzin	115	113	117
Przemoc w rodzinie Liczba rodzin	0	2	26
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności Liczba rodzin	64	65	79
W tym: wielodzietność Liczba rodzin	22	21	29
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych Liczba rodzin	67	80	84
Ochrona ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego Liczba rodzin	8	3	15
Alkoholizm Liczba rodzin	18	20	20
Narkomania Liczba rodzin	6	4	4
Zdarzenie losowe Liczba rodzin	1	2	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	89	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej miasta Siemiatycze 2013, 2014, 2015

Na przestrzeni lat możemy zaobserwować, iż wzrasta liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, będących w kryzysie, które korzystają ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zamieszkujące na terenie miasta Siemiatycze od 2014 roku obejmowane są wsparciem asystenta rodziny. W 2014 roku asystent rodziny współpracował z 10 rodzinami, w których łącznie znajdowało się 20 dzieci, natomiast w 2015 r. z asystentem współpracowało 15 rodzin, a łączna liczba dzieci wynosiła 32.

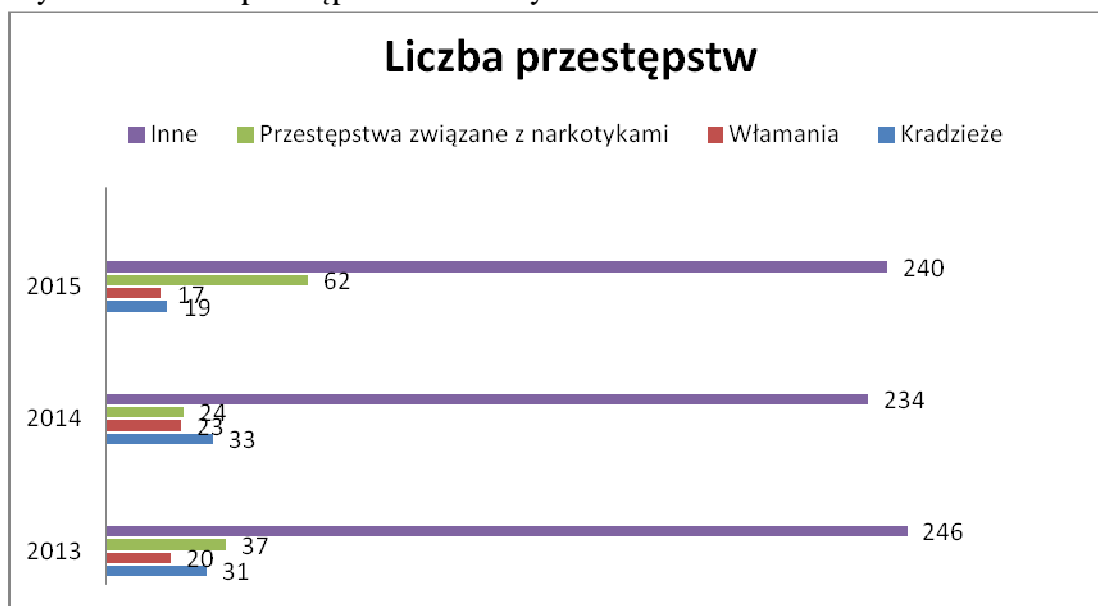
W sytuacjach, gdy rodzina pomimo wsparcia ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i innych instytucji służących do wspierania rodziny nie chce podjąć żadnych kroków do polepszenia swojego położenia a postępowanie rodziców wpływa destrukcyjnie na dzieci, a także niejednokrotnie zachowania najbliższych zagrażają ich życiu bądź zdrowiu,

dzieci kierowane są do pieczy zastępczej. Możemy wyróżnić dwa rodzaje pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalną. W rodzinnej pieczy zastępczej w 2013 r. przebywało 14 dzieci, w 2014 r. 16 dzieci natomiast w 2015 r. 12 dzieci. W instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2013-2015 przebywało 5 dzieci.

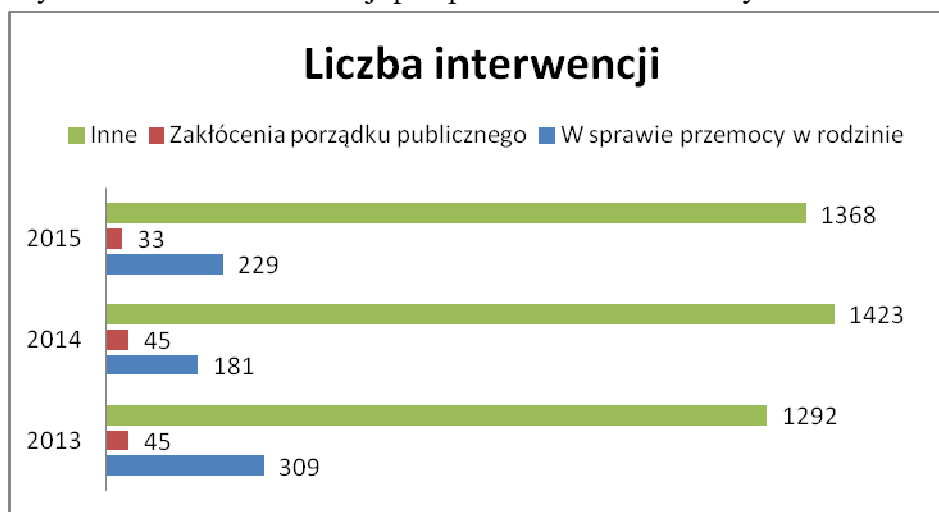
Rodzina jest miejscem, w którym każdy członek powinien mieć zaspokojone wszystkie potrzeby emocjonalno - społeczne. Jednakże wskutek deprivacji tych potrzeb, rodzina staje się miejscem gdzie kumulują się zachowania patologiczne, takie jak: agresja, wrogość, nienawiść, alkoholizm, narkomania, zachowania przestępcze czy przemoc. W poniższym wykresie należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost ilości przestępstw związanych z narkotykami.

Wykres 4: Liczba przestępstw w Siemiatyczach

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach

Wykres 5: Liczba interwencji przeprowadzona w Siemiatyczach

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Siemiatyczach

Problem przemocy w rodzinie jest zachowaniem negatywnym i o dużej szkodliwości społecznej. W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W roku 2013 założono 51 Niebieskich Kart, w 2014 roku 89, natomiast w 2015 roku 81. Biorąc pod uwagę rok 2013 a 2014 i 2015 możemy zauważyć, iż znacznie wzrosła liczba Niebieskich Kart.

W ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w 2015 roku objęto pomocą psychologiczną 28 osób, natomiast terapią dla sprawców przemocy w 2015 r. objęto 2 osoby.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wraz z szeregiem instytucji wspomagających pełni znaczącą rolę wspierającą i poprawiającą funkcjonowanie rodzin w kryzysie. Najważniejszym elementem we współpracy jest pomocniczość i wspomaganie rodzin poprzez szeroki zakres działań i różnorodne formy pomocy, także poprzez kierowanie do wyspecjalizowanych poradni.

Diagnoza sytuacji problemowej została przeprowadzona na podstawie analizy danych oraz metodą ankietową wśród mieszkańców miasta Siemiatycze. Mieszkańcy Siemiatycz odpowiadając na pytania zamieszczone w ankiecie mogli wyrazić swoją opinię na tematy związane z promowaniem aktywności lokalnej w mieście a także współpracy urzędników z mieszkańcami, największych problemów w mieście oraz stopnia zadowolenia z życia w Siemiatyczach.

Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach wpłynęło 160 zwrotnych ankiet. W badaniu wzięło udział 102 kobiety (64% ankietowanych) oraz 58 mężczyzn (36 % ankietowanych). Najwięcej respondentów było w wieku 36-45 lat (26% ankietowanych), a najmniej w wieku 66 lat i więcej (6% ankietowanych).

Wyniki badań przedstawiają się następująco: 61% ankietowanych uważa za średni swój poziom zadowolenia z mieszkania w Siemiatyczach, 22% ankietowanych ocenia go raczej wysoko, natomiast tylko 2% ankietowanych uważa za niski swój poziom zadowolenia z mieszkania na terenie Siemiatycz. Na pytanie dotyczące możliwości wyprowadzenia się z Siemiatycz największa część respondentów odpowiedziała, iż raczej by się nie wyprowadziła (36% ankietowanych), 13% ankietowanych odpowiedziało, iż zdecydowanie wyprowadziłoby się z miasta Siemiatycze.

19% ankietowanych na pytanie czy czują się członkami społeczności lokalnej, odpowiedziało, że zdecydowanie tak natomiast aż 63 % ankietowanych odpowiedziało, iż raczej czują się członkami lokalnej społeczności wskazując, jako powód przede wszystkim zamieszkiwanie od urodzenia w Siemiatyczach, bądź wieloletnie zamieszkiwanie w tym mieście, tylko 16% ankietowanych odpowiedziało, iż raczej nie czują się członkami lokalnej społeczności, a 2% respondentów odpowiedziało, iż zdecydowanie nie czują się członkami społeczności lokalnej.

Na pytanie o relacje sąsiedzkie respondentów 37% ankietowanych oceniło swoje relacje jako bardzo dobre, 42% jako dobre, 18% odpowiedziało, iż są to relacje średnie, tylko 3% respondentów uważa swoje relacje z sąsiadami za raczej złe, natomiast nikt z ankietowanych nie odpowiedział, iż ma bardzo złe relacje z sąsiadami.

Ponadto ankieta wykazała, iż większość respondentów bardzo się interesuje tym, co się dzieje na terenie miasta (22%), raczej się interesuje (43%), średnio się interesuje (29%),

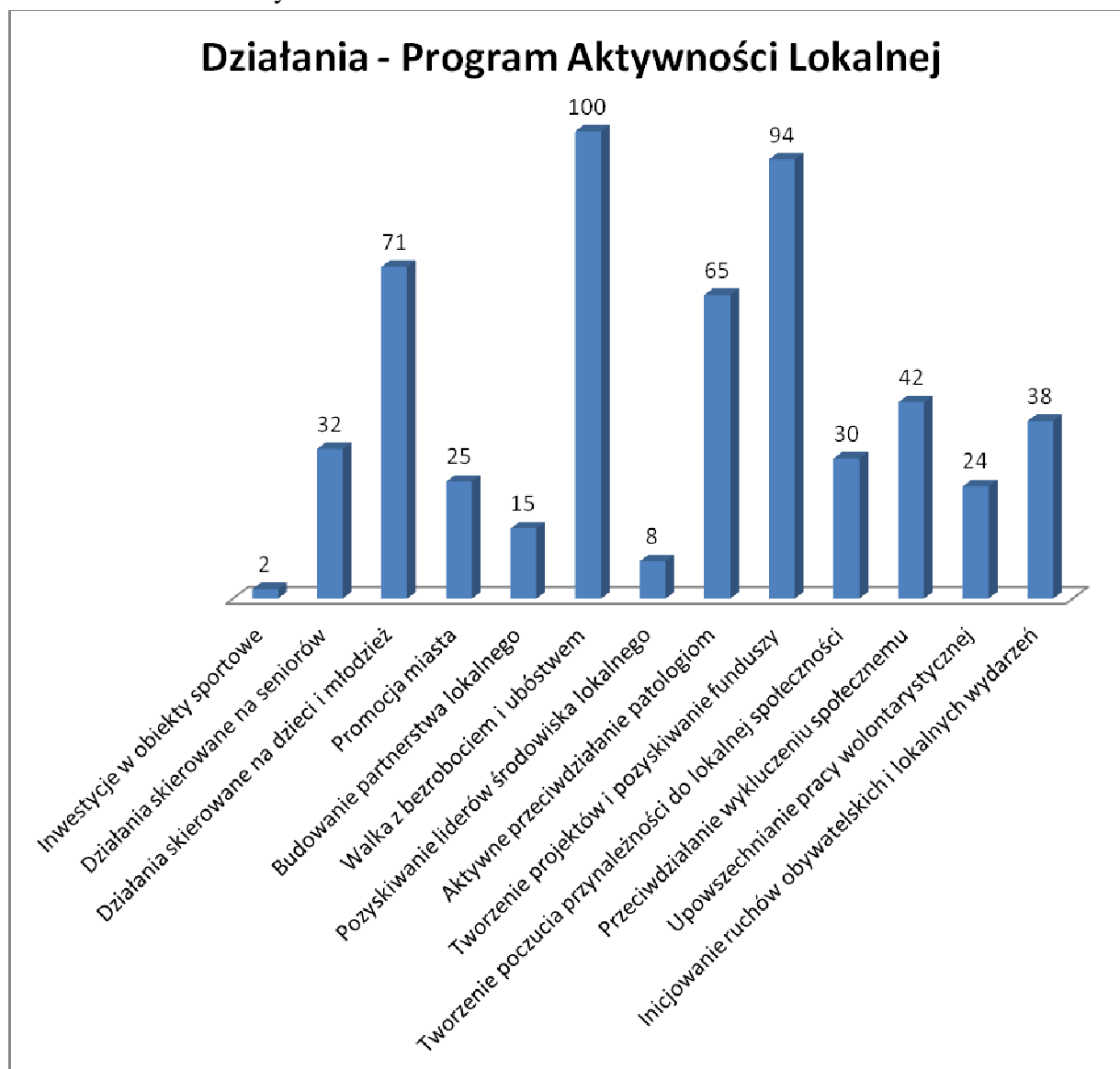
raczej się nie interesuje (6%). Żaden z ankietowanych nie odpowiedział, iż w ogóle się nie interesuje.

Respondenci na pytanie dotyczące czy wzięliby udział w zorganizowanych spotkaniach integracyjnych sąsiadów/mieszkańców, 77% ankietowanych odpowiedziało, że tak, wskazując na lepsze poznanie sąsiadów i możliwość wykorzystania takich spotkań do omówienia ważnych aspektów i spraw dotyczących danej dzielnicy i miasta, a tylko 23% uznało, że nie wzięłoby udziału w takich spotkaniach.

Do najczęściej wskazywanych problemów należą: bezrobocie (39%), alkoholizm/narkomania (33%), ubóstwo (12%), przemoc/agresja (7%), nieprzyjemne otoczenie sąsiedzkie (5%), marginalizacja i wykluczenie społeczne (4%).

Ankietowani mieszkańcy miasta ocenili również źle dostępność i jakość tras rowerowych (20%), dostępność różnych form ciekawego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (17%), dostępność (istnienie) miejsc, w których dorośli mogą spędzać czas wolny poza domem (23%). Natomiast bardzo dobrze i dobrze ankietowani ocenili czystość i jakość miejsc publicznych (75%). Na pytanie dotyczące poczucia bezpieczeństwa w miejscach publicznych 18% ankietowanych czuje się bezpiecznie, 52% czuje się raczej bezpiecznie, średnio bezpiecznie czuje się 24% respondentów, natomiast 6% ankietowanych odpowiedziało, że czuje się raczej niebezpiecznie w miejscach publicznych. Nikt z ankietowanych nie czuje się natomiast niebezpiecznie w miejscach publicznych w mieście Siemiatycze.

Wykres 6: Działania, które powinny być ujęte w Programie Aktywności Lokalnej według ankietowanych

Źródło: Wyniki badań ankietowych

Podsumowując przeprowadzone badania ankietowe można wysunąć wniosek, iż respondenci są przywiązani do miasta i widzą potrzebę wprowadzania zmian. Jednakże największego wsparcia nadal wymagają osoby i rodziny najbardziej nieporadne i uwikłane w problemy życiowe. Każda z nich wymaga specjalistycznej pomocy, by rozwiązywać trudne sytuacje życiowe, których nie jest w stanie rozwiązać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Muszą one zostać włączone w proces naprawczy przy współudziale społeczności lokalnej.

Aktywna społeczność lokalna stanowi ważny element społeczeństwa obywatelskiego oraz najważniejszy element w procesie rozwiązywania problemów społecznych. Niestety częstym zjawiskiem jest pogłębianie się dysproporcji i rozluźnianie więzi społecznych, a to w rezultacie prowadzi do pogłębiania się niekorzystnych zjawisk. Dlatego właśnie konieczne

jest podejmowanie zintegrowanych działań, których celem jest uaktywnienie nie tylko pojedynczych osób, ale także grup i społeczności lokalnych.

Biorąc pod uwagę powyższe dane Program Aktywności Lokalnej będzie kierowany do w/w grup społecznych zagrożonych wykluczeniem oraz do ich otoczenia poprzez współdziałanie lokalnych podmiotów publicznych na rzecz uaktywnienia potencjału rozwojowego grup społeczności lokalnej, a także włączanie ich w życie społeczne i usamodzielnianie.

III. ADRESACI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Adresatami Programu Aktywności Lokalnej są mieszkańcy miasta Siemiatycze, członkowie społeczności lokalnej. Grupę docelową stanowią osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie.

W szczególności Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobotnych, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, uwikłanych w problemy uzależnień i przemocy oraz osób wymagających szczególnego zaangażowania ze względu na ograniczoną samodzielność: dzieci, młodzież, seniorzy i osoby niepełnosprawne.

IV. CELE PROGRAMU

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej jest podniesienie poziomu aktywności mieszkańców miasta Siemiatycze oraz instytucji lokalnych na rzecz samodzielnego rozwiązywania różnych problemów społecznych, w szczególności problemów dotyczących osoby korzystające ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe:

- 1) zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans dla grup marginalizowanych, m.in. osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, dzieci i młodzieży;
- 2) podejmowanie inicjatyw na rzecz podniesienia, jakości życia społeczności lokalnej;
- 3) prowadzenie działań aktywizacyjnych i integracyjnych adresowanych do osób należących do określonej grupy zawodowej lub społecznej;
- 4) realizowanie środowiskowej pracy socjalnej mającej na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych;
- 5) edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców;
- 6) organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym, turystycznym.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

W ramach Programu Aktywności Lokalnej podejmowane mogą być następujące działania:

- 1) organizowanie treningów kompetencji, umiejętności społecznych i zawodowych;
- 2) poradnictwo i wsparcie psychologiczne, terapeutyczne (indywidualne, grupowe);
- 3) umożliwienie dostępu do informacji i konsultacji (w tym porady prawne);
- 4) kursy i szkolenia zawodowe;
- 5) zajęcia edukacyjne, kulturalne, rozrywkowe;
- 6) inicjowanie i funkcjonowanie grup samopomocowych;
- 7) profilaktyka i promocja zdrowia;
- 8) spotkania, debaty społeczne;
- 9) współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością;
- 10) wspierani rozwoju wolontariatu;
- 11) badanie potrzeb i problemów mieszkańców;
- 12) inne, wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

VI. METODY PRACY

W ramach programu będą realizowane projekty inicjowane i współorganizowane przez lokalne społeczności, w oparciu o zasady:

- otwartości instytucji publicznych na potrzeby środowiska lokalnego,
- wykorzystania zasobów instytucjonalnych i społecznych,
- angażowania i aktywizowania lokalnej społeczności, w tym lokalnych organizacji w zakresie podejmowania działań środowiskowych,
- kierowania działań w pierwszej kolejności do osób i grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do ich otoczenia,
- stałego monitorowania potrzeb środowiska społecznego.

W celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie prowadził współpracę i koordynował działania instytucji i organizacji dla zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej. Koncentracja działań w jednej instytucji, przy zaangażowaniu we współpracę innych służb i instytucji, pozwala na usprawnienie przepływu informacji, kompleksowe ujmowanie indywidualnych problemów i dostosowanie oferty pomocowej do faktycznych potrzeb klienta. Bardzo istotne jest pozyskiwanie kolejnych partnerów oraz rozwijanie współpracy z podmiotami, które już zaangażowane są w różnorodne działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podstawowe metody pracy wykorzystywane przy realizacji programu:

- 1) organizowanie Społeczności Lokalnej, której celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowanie, ożywanie i wspieranie rozwoju społeczności lokalnej,

- 2) środowiskowa praca socjalna, tj. działania realizowane przez pracowników socjalnych, mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- 3) instrumenty aktywnej integracji, które są zespołem instrumentów o charakterze aktywizacyjnym z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej. Instrumenty te mają za zadanie doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia,
- 4) działania o charakterze środowiskowym, inicjatywy integracyjne obejmujące między innymi: badania, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

VII. REZULTATY

- 1) Integracja społeczności lokalnej i grup społecznych oraz zwiększenie ich aktywności.
- 2) Zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
- 3) Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów.
- 4) Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
- 5) Podwyższenie jakości realizowanych działań środowiskowych oraz inicjowanie nowych form i metod pracy.
- 6) Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące.
- 7) Powstanie lokalnych grup działania, nowych organizacji pozarządowych i inicjatyw wolontarystycznych.
- 8) Usprawnienie przepływu i dostępu do informacji.
- 9) Realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności.
- 10) Zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego.
- 11) Poprawa funkcjonowania osób wykluczonych społecznie.
- 12) Stały monitoring potrzeb środowiska społecznego.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

- Burmistrz Miasta Siemiatycze,
- Rada Miasta,
- Urząd Miasta,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Siemiatycki Ośrodek Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szkoły, Przedszkola,

- Policja,
- Organizacje pozarządowe, związki, stowarzyszenia, fundacje,
- Parafie i działające przy nich zespoły i grupy,
- Społeczności lokalne,
- Przedsiębiorcy lokalni, zakłady pracy,
- Inne instytucje działające w środowisku.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Do podstawowych źródeł finansowania działań podejmowanych w ramach programu Aktywności Lokalnej należy zaliczyć:

- 1) środki pochodzące z budżetu państwa,
- 2) środki pochodzące z budżetu gminy,
- 3) środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- 4) środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym z darowizn i sponsoring.

X. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone na bieżąco w oparciu o sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w poszczególnych projektach realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej, realizowanych na rzecz konkretnych grup społecznych lub społeczności lokalnych.

W oparciu o analizę danych prowadzona będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań oraz wypracowane wnioski. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

Corocznie, w terminie do dnia 31 marca, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach, będzie przedkładał Radzie Miasta Siemiatycze informację z wykonanych działań realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej. Po zakończeniu realizacji Programu Aktywności Lokalnej zostanie przeprowadzony raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań.